

UŽSIENIEČIAI LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮKALINIMO ĮSTAIGOSE (2006)

Rėmėjai: Tarptautinis projektas „Foreign prisoners in EU penitentiary institutions“ [Užsieniečiai Europos įkalinimo įstaigose] rėmuose, finansuojamas Europos Komisijos

Tyrėjų grupė: S. Mališauskaitė - Simanaitienė

Tyrimo metu buvo analizuojama nelegalių emigrantų ir užsieniečių, sulaikytų ar įkalinėtų Europos Sąjungos valstybėse narėse, teisinė padėtis, galiojančių teisės aktų reglamentavimas, taikymo praktika, kylančios problemos, buvo siekiama nustatyti geriausios praktikos pavyzdžius ir jų pagrindu pateikti galimus sprendimus susidariusiems problemoms spręsti.

Šiuo metu Europos Sąjungos valstybėse labai didėja įkalinėtų užsieniečių skaičius, dažnai dėl didelės įkalinėtų užsieniečių rasinės ir tautinės įvairovės ir didelių kultūrinių skirtumų kyla daug teisinių ir socialinių, laisvės atėmimo bausmės vykdymo, ypač vykdant tokių asmenų resocializaciją, problemų. Todėl, siekiant spręsti šias problemas, tyrimo metu kiekvienos valstybės narės atžvilgiu buvo atliekama:

- baudžiamosios politikos ir politikos nelegalių imigrantų atžvilgiu apžvalga,
- jiems taikomų teisės aktų bazės apžvalga ir analizė,
- jų teisinės padėties analizė, nustatant kylančias problemas,
- praktikos apžvalga ir joje kylančių problemų analizė,
- kokio sprendimo būdai kylančioms problemoms spręsti yra taikomi ir jų tinkamumo analizė.

Pažymėtina, kad skirtingai nei daugumoje Europos Sąjungos valstybių narių Lietuvoje nėra daug užsieniečių, kuriems paskirta Laisvės atėmimo bausmė – 1999 – 2006 m. jų lyginamoji dalis tarp visų kalinių svyravo nuo 1,15 proc. iki 0,62 proc. Didžioji šių asmenų dalis yra asmenys, atvykę iš buvusios SSRS valstybių, netgi 60 proc. jų yra asmenys iš Rusijos ir Baltarusijos. Taigi Lietuvoje tyrimo metu analizuojamos problemos mastas nėra didelis, taip pat nekyla ir pagrindinių tyrimo metu nustatytų kultūrinių skirtumų sąlygotų problemų. Tačiau analizuojant situaciją Lietuvoje pastebėtina, kad šiai problemai apskritai nėra skiriama dėmesio. Netgi tyrimą buvo sunku atlikti dėl informacijos apie nuteistus užsieniečius Lietuvoje trūkumo. Išskyrus rusų ir anglų kalbomis parengtas atmintines apie laisvės atėmimo bausmės vykdymą, daugiau jokių priemonių nėra taikoma. Taip pat tyrimo metu nustatytos aktualiausios šių asmenų problemos: labai menkas jų aktyvumas dalyvaujant socialinės integracijos programose bei užimtumas. Taip pat šių asmenų atžvilgiu probleminis lygtinio paleidimo ir bausmės vykdymo atidėjimo taikymas.

Atliktos analizės pagrindu siūloma pirmiausia organizuoti informacijos apie įkalinėtus užsieniečius rinkimą, taip pat prognozuoti galimą tokių asmenų daugėjimą, siūlytina parengti ir taikyti specialias priemones, kurios padėtų spręsti šių asmenų užimtumo, švietimo problemas, suteiktų platesnes galimybes ir juos skatintų dalyvauti socialinės integracijos programose.